

MOTYWACJA DO UCZENIA SIĘ

Motywacja to taki stan, kiedy chcemy i jesteśmy gotowi podjąć jakąś aktywność. Możemy wyróżnić motywację zewnętrzną i wewnętrzną.

Motywacją zewnętrzną może być jakaś nagroda (np. ocena) za wykonanie zadania lub kara za jego niewykonanie. Dla ucznia motywacją zewnętrzną będzie także chęć zaspokojenia oczekiwań rodziców, nauczycieli lub grupy rówieśników. Celem takiej motywacji jest więc uzyskanie pozytywnej lub uniknięcie negatywnej oceny swoich kompetencji. Przy tej motywacji jest jedno „ale”, owszem dziecko wykona zadania, ale jego chęć do pracy będzie krótkotrwała i warunkowa, tzn. „zrobię to czego ode mnie oczekujesz, ale nic więcej”. Ponadto dziecko motywowane tylko zewnętrznymi wyuczonymi wykonywanymi zadaniami tylko aby zdobyć nagrodę „już, teraz, zaraz” lub uniknąć kary, co nie będzie się przekładało na długofalowe pożądane przez nauczycieli i rodziców zachowanie. Oprócz tego dzieci nie będą potrafiły same wyznaczać sobie celów, nie będą potrafiły wziąć za siebie odpowiedzialności (bo zawsze ktoś mu mówił co, kiedy i jak ma robić) a w końcu będzie miało problem z określeniem swoich potrzeb. Motywacja zewnętrzna powinna wspierać w dziecku wykształcenie motywacji wewnętrznej.

Motywacja wewnętrzna jest to stan, w którym nauka i zdobywanie wiedzy daje ogromną radość i satysfakcję. Kiedy sami z siebie podejmujemy wysiłek (często długoterminowy) aby osiągnąć cel, który sami sobie założyliśmy. Główną cechą motywacji wewnętrznej jest ciekawość. Motywacja wewnętrzna wynika z potrzeby człowieka do realizacji swoich potrzeb takich jak: potrzeba autonomii, potrzeba kompetencji, potrzeba relacji. Wszystkie te potrzeby w mniejszym lub większym zakresie są ważne dla człowieka od najmłodszych lat. Co należy zrobić aby wspierać motywację wewnętrzną dziecka?

JAK MOTYWOWAĆ?

CZEGO NIE NALEŻY ROBIĆ!

- **nie należy dziecka nadmiernie kontrolować.** Najtrudniej jest pozwolić dziecku na popełnianie własnych błędów. Rozwiązaniem nie jest ciągłe kontrolowanie i nadzorowanie pracy dziecka, jeżeli np. nie było go w szkole to jego obowiązkiem jest dowiedzieć się co było tego dnia w szkole a nie rodzica! Należy pozwolić dziecku poczuć się odpowiedzialnym, to też buduje jego motywację wewnętrzną.

- **nie należy uczyć się za dziecko.** To nie rodzic ma zadaną pracę domową tylko dziecko. Czym innym jest wspomaganie go w odrobieniu zadań a czym innym rozwiązywaniem ich za dziecko. Nawet jeśli wypracowanie napisane przez dziecko uważamy za marne, to to jest jego wypracowanie, jego sposób myślenia i jego praca, którą należy docenić „fajnie, że to sam napisałeś/aś” .

- **nie należy wymagać za dużo.** Dziecko ma obowiązek się uczyć, ale nie każde dziecko będzie prymusem. Należy wspierać wysiłek dziecka włożony w rozwiązanie zadania, wskazywać gdzie popełniło błąd (analizując razem z dzieckiem krok po kroku tok myślenia przy rozwiązaniu zadania, a nie wskazując „tu masz źle, tu masz źle”). Jeżeli będziemy się koncentrować na błędach nie chwając włożonego wysiłku to zdemotywuujemy dziecko do dalszej pracy.

- **nie należy źle motywować**, tzn. gdy brak już sił w walce o lepsze stopnie, nie należy straszyć, grozić, moralizować, wyznaczać kary, bo może się okazać, że uczeń znajdzie motywację ale do walki z rodzicem a nie nauki;

- **nie być zainteresowanym nauką dziecka.** Nauka to proces, ocena jest jego efektem końcowym. Rodzice powinni być zainteresowani całym procesem, bo może się okazać, że kłopoty z nauką zaczęły się dużo wcześniej i pomimo tego, że dziecko bardzo chciało i starało się to samo nie było w stanie podołać jakiejś partii materiału.

CO NALEŻY ROBIĆ?

- **Praca domowa** - pomóc w utrwaleniu nabytej wiedzy mają dzieciom prace domowe. Rodzic wspierając dziecko może wyznaczyć mu miejsce do odrabiania pracy: biurko, stół. Na odrabianie lekcji powinien być też ściśle wyznaczony czas w trakcie którego w domu panuje cisza (telewizor, radio, itp. powinny być wyłączone). Pokój powinien być przewietrzony, miejsce do odrabiania lekcji przygotowane, a dziecko powinno przed przystąpieniem do pracy sprawdzić, co należy zrobić i ustalić kolejność wykonywanych zadań od najtrudniejszych do najłatwiejszych. Należy też dziecko zachęcać do tego, żeby samo kontrolowało swoją pracę, tzn. po chwili odpoczynku poprosić je o sprawdzenie czy zadanie jest dobrze wykonane, a dopiero potem żeby sprawdzali je rodzice.

- **interesować się pracą dziecka**, tym co się w szkole wydarzyło i czego się nauczyło;

- **wspierać , ale nie wyręczać;**

-**doceniać osiągnięcia dziecka i jego starania**, chwalić za nie;

- **od najmłodszych lat rozwijać naturalną ciekawość dziecka**, wzbudzać jego motywację do poznawania nowych rzeczy, do nauki poprzez: częste wypożyczanie bądź kupowanie książek; organizowanie wycieczek, oglądanie programów edukacyjnych i rozmawianie o nich; rozwiązywanie krzyżówek, zagadek; gry wymagające myślenia; wykorzystywanie codziennych sytuacji do nauki, np. robienie zakupów za określoną kwotę.

- **dawać przykład własnym zachowaniem** – spędzając wolny czas czytając prasę, książki, oglądając programy popularnonaukowe itp., biegając, grając;

- **dawać dziecku do zrozumienia, że nauka jest ważna** – nie mów, że to strata czasu, nie zwalniasz z udziału w lekcjach z błahych powodów, nie obrażaj przy dziecku nauczycieli;

- **pomagaj dziecku w odrabianiu lekcji i pokonywaniu trudności** – nie oznacza to jednak, że masz wykonać zadanie za dziecko!

- **unikaj atmosfery napięcia**, nie okazuj ciągłego niezadowolenia, lecz szukaj mocnych stron swojego dziecka i udzielaj mu wsparcia.

- **nie porównuj dziecka** do rodzeństwa, kolegów, lecz do poprzedniego jego poziomu i umiejętności – uświadamiasz mu w ten sposób jego postępy i motywujesz do dalszej pracy (a także siebie!)

- w przypadku zniechęcenia dziecka lub doświadczenia przez nie porażki – **nie zaprzeczaj jego uczuciom** mówiąc, że nic się nie stało, lecz nazwij jego uczucia (np. widzę, że: *jest ci bardzo smutno z tego powodu, że jesteś rozczarowany, że zadanie to sprawia ci trudność*), zachęć je do wymyślenia, jak **można** rozwiązać dany problem, zaproponuj własne pomysły i wspólnie zdecydujcie, które pomysły wydają się możliwe do zrealizowania. Pokaż mu, że porażka to nie koniec świata a kolejny etap w doskonaleniu się.

Wychowanie dziecka to tak jak nauka proces. Motywowanie do nauki jest elementem tego procesu. To rodzice znają najlepiej możliwości swoich dzieci i to właśnie oni od samego początku uczą je poznawać świat. Nauka szkolna jest dalszym etapem tego poznania. Etapem oprawionym w ramy programu szkolnego i zasad nauki w szkole ale to jest nadal czas kiedy dzieci uczą się poznawać świat. Stosując się do powyższych wskazówek możemy pomóc im przetrwać czas nauki szkolnej i jednocześnie wzbudzić w nich motywację wewnętrzną, która będzie im służyć przez całe życie.